

Wat te doen na het overlijden van een bewoner

Wat te doen na het overlijden van een bewoner van uw instelling. Je werkt in een instelling, waar personen verblijven. Als er iemand overlijdt: wat moet je dan doen? Dit artikel gaat over wat je meteen na het overlijden het beste kunt doen. Er moet een uitvaart worden geregeld: wie moet dat doen en hoe gaat dat? Het vertelt je ook wat je nu al kunt voorbereiden, zodat je straks geen verkeerde beslissingen neemt.

Vorbereiding

Als familie bekend is, vraag hen dan van tevoren welke nummers je kan bellen in geval van overlijden. Noteer dat duidelijk in het dossier van de bewoner. Spreek van tevoren met de familie af wat je moet doen als je hen niet kan bereiken (alternatieve telefoonnummers, emailadressen, etc.).

Doe dit ook als er een **bewindvoerder, curator of mentor** is.

Als er geen familie is. Neem dan van tevoren contact op met de Gemeente, met de afdeling die de Wet op de Lijkbezorging uitvoert. Verderop in dit artikel volgt daar uitleg over. Noteer hun instructies goed in je dossier en vraag wat je in het weekeinde moet doen.

Meteen na het overlijden van een bewoner

Je voelt je verantwoordelijk, je vindt dat er een waardig afscheid moet komen. Je moet nu professioneel zijn, dus je moet weten, of gemakkelijk kunnen vinden, wat je nu moet doen. Je cliënt is overleden, je taak zit erop, je moet alleen nog overdragen. Het allerbelangrijkste voor jou en de instelling waar je werkt: **jullie moeten de uitvaart niet regelen. Degene die de opdracht voor de uitvaart geeft, krijgt de rekening en moet die betalen.**

Als je familie kent: bel ze op en informeer ze over het overlijden. Vraag of zij een uitvaart gaan regelen. Als ze ja zeggen, is dat opgelost en is het uit jouw handen. Vergeet niet om hen erop te wijzen, dat de opdrachtgever moet betalen! Als ze nee zeggen, vraag dan of ze iemand anders weten die een uitvaart wil regelen. Als ze dan weer nee zeggen, zit je met een overledene en geen opdrachtgever voor de uitvaart. Want vergeet niet: jij wilt niet die opdrachtgever zijn. Ik leg je hieronder uit waarom niet en wat je dan moet doen.

*Eerst een klein stukje **theorie over het erfrecht**. Door het overlijden van je bewoner worden zijn bezittingen eigendom van zijn erfgenamen. Vrijwel iedereen heeft erfgenamen, al weten we vaak niet meteen wie dat zijn. De bezittingen van de overledene noemen we zijn nalatenschap. De nalatenschap bestaat uit goederen en spullen, maar ook bankrekeningen en schulden. Uitvaartverzekeringen vallen ook onder de nalatenschap. Denk dus niet: de bewoner was goed verzekerd voor zijn uitvaart, dus kan ik de uitvaart wel regelen. De verzekering is geld en dat is niet van jou, maar van zijn erfgenamen. Jij bepaalt niet hoe dat geld wordt uitgegeven, dat is aan de erfgenamen.*

Je hebt niemand kunnen vinden, die opdracht wil geven voor de uitvaart, en je begrijpt dat je dat zelf echt niet moet doen, dus wat nu? Er is een uitweg voor dit probleem. Als er geen opdrachtgever voor de uitvaart is, **moet de Gemeente het regelen**. Geen persoon of instelling is verplicht een uitvaart te regelen, behalve de Gemeente: die moet het regelen als niemand anders het doet. Daar is een speciale wet voor: de Wet op de Lijkbezorging. Dan wordt de Gemeente de opdrachtgever en die krijgt dan dus de rekening en betaalt hem ook. Hoe werkt dat? Elke Gemeente voert de Wet op de Lijkbezorging op zijn eigen manier uit. De meeste Gemeentes proberen eerst van de opdracht af te komen: ze gaan zelf op zoek naar familie. Gemeentes hebben gemakkelijk toegang tot bestanden, die dat onderzoek mogelijk maken. Als de Gemeente geen familie kan vinden, die een uitvaart wil regelen, doet de Gemeente dat zelf. Het is per Gemeente heel verschillend hoe ze de uitvaarten regelen. Sommige Gemeentes doen het gewoon zo goedkoop mogelijk, andere benadrukken respect meer en proberen de uitvaart dus toch enigszins persoonlijk te maken.

Het is dus goed mogelijk dat de Gemeente aan jou vragen gaat stellen over de overledene om zo een passende uitvaart te kunnen regelen. Jij hebt de overledene misschien goed gekend en weet misschien zelfs wel iets over zijn wensen (begraven of cremen, gelovig of niet, voorkeur voor muziek, dat soort dingen).

Er zijn ook Gemeentes die tegen jou zeggen: regel het maar en laat de rekening maar naar ons sturen.

Maar wat moet je doen als de bewoner in het weekeinde overlijdt?

Dan kan je de Gemeente niet meer bellen, dat kan pas op maandagochtend. Als je instelling een mortuarium (koeling) heeft, gebruik die dan en bel op maandagochtend naar de Gemeente: dat is vroeg genoeg. Als je niet beschikt over een koeling en je kunt geen familie vinden en je kunt de Gemeente pas over 2 dagen bellen, heb je een probleem. Als je van tevoren hebt afgesproken met de Gemeente wat je in het weekeinde moet doen, heb je geen probleem. **Daarom is een goede voorbereiding zo belangrijk.** Als het zover is, moet je weten wat je moet doen. Bel daarom nu al naar de Gemeente, waar jouw instelling staat en vraag naar de afdeling of de ambtenaar, die verantwoordelijk is voor de uitvoering van de Wet op de Lijkbezorging. Vraag na wat je moet doen, als je bewoner in het weekeinde overlijdt. Zeg dat je dat in het protocol van je instelling gaat vermelden en vraag of er een rechtstreeks telefoonnummer of emailadres is, en noteer de naam van de ambtenaar, met wie je praat. Je moet er op staan dat je daar een duidelijk antwoord op krijgt, vooral als de Gemeente het regelen van de uitvaart aan jou wil overlaten en alleen de rekening betaalt.

Veel Gemeentes maken gebruik van een vaste uitvaartondernemer: als de Gemeente dat goed vindt, kan je die uitvaartondernemer dan bellen in het weekeinde (ze zijn dag en nacht bereikbaar) en vragen om het stoffelijk overschot op te halen. Dat noemen ze overbrenging. Jij bent dan dus niet de opdrachtgever voor de uitvaart, je vraagt slechts om overbrenging. Zorg dus dat het telefoonnummer van de uitvaartondernemer in je protocol staat!

Het is ook mogelijk dat de Gemeente geen vaste uitvaartondernemer heeft. Dan heb jij nog steeds een instructie nodig van de Gemeente wat je in het weekeinde moet doen. Vraag dat dus van tevoren goed na, want dat is jouw grootste belang. **Als je bewoner een bewindvoerder heeft**, ga je die natuurlijk ook meteen bellen en als die verstandig is, gaat die ook de uitvaart niet regelen, om precies dezelfde redenen waarom jij dat niet moet doen. Voor de bewindvoerder geldt precies hetzelfde als voor jou: zijn cliënt is overleden, zijn taak zit erop, hij moet alleen nog overdragen. Spreek goed af met de bewindvoerder wie wat gaat doen en vooral wie de Gemeente inschakelt. Soms bewaart de bewindvoerder in zijn dossier de polis van de uitvaartverzekering: die verzekering is voor jou niet van belang. De bewindvoerder heeft na het overlijden geen bevoegdheid meer over zijn cliënt, want die is overleden. Het geld van de overledene, waaronder ook de uitvaartverzekering, is nu van de erfgenamen. De bewindvoerder mag het niet uitgeven.

De bewindvoerder mag wél zelf een notaris inschakelen, wanneer niet bekend is wie de erfgenamen zijn. De notaris is bevoegd om op te treden namens erfgenamen, ook als die nog niet bekend zijn. Hij mag dus ook een opdracht geven voor een uitvaart. Daarom schakelen bewindvoerders voor het regelen van de uitvaart soms een notaris in, in plaats van de Gemeente. De notaris zal contact opnemen met jou om te overleggen over de uitvaart en wat er met zijn spullen moet gebeuren.

Samenvattend

Vorbereiden

- Zorg dat in het dossier de gegevens van de familie of bewindvoerder goed genoteerd staan .
- Ook een instructie wat je moet doen als je hen niet kan bereiken (spreek dat van tevoren goed af)
- Bel de Gemeente en zoek uit bij wie je moet zijn als er geen familie is en hoe je die ambtenaar kan bereiken.
- Vraag nadrukkelijk na wat je moet doen wanneer die ambtenaar niet bereikbaar is.

Na overlijden

- Bel de contactpersonen en probeer snel duidelijk te krijgen of er een opdrachtgever voor de uitvaart is.
- Lukt dat niet, bel de gemeente en vraag hen om dat te regelen
- Als het weekeinde is, zorg dat je weet wat je moet doen, namelijk wat je hebt afgesproken met de familie of de gemeente.

Schrijver van dit artikel is bewindvoerder bij de Stichting CAV en heeft jarenlang de Wet op de Lijkbezorging uitgevoerd in de Gemeente Amsterdam. Het artikel is tot stand gekomen in samenwerking met Karin Obbink van RIBW K/AM.

UITVAART OVERLEDEN CLIËNT

